

## *Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani*



### 35. študijsko leto UTŽO Ljubljana je tu

#### **ZDAJ JE ČAS ZA VPIS**

Če si želite bolje razumeti sebe in druge, se učiti z radostjo v prijateljski skupini, pridobiti novo znanje za delo ali prostovoljske dejavnosti, biti dejavni in odgovorni državljani, vas vabimo, da se vpišete na Univerzo za tretje življenjsko obdobje.

#### **ZA VPIS IN SVETOVANJE SMO VAM NA VOLJO**

- na sedežu UTŽO na Poljanski cesti 6, vsak delovni dan od 9.00 do 12.00 ure (ali najkasneje do 16.00 ure)
- po telefonu: 01 433 20 90
- po e-pošti: univerza3@siol.net

#### **ŠTUDIJSKE SKUPINE, V KATERE SE JE ŠE MOGOČE VPISATI**

##### **Narava, znana neznanka: voda**

**Mentorica: dr. Staša Tome in strokovni sodelavci Prirodoslovnega muzeja Slovenije**

**Urnik: sreda, 15.30 do 17.00, Prirodoslovni muzej Slovenije, Muzejska ulica 1**

V letošnjem študijskem letu se bomo posvetili vodi in njenemu pomenu: voda je vir življenja, je obče dobro, je temeljna pravica. Posvetili se bomo njeni vlogi v ekosistemih, njenemu kroženju v naravi. Posebno pozornost bomo namenili slovenskim, evropskim in svetovnim rekam. Spoznavali bomo vodne živali, njihove načine prilagoditve, povezanost rastlin z vodo, vpliv vode na oblikovanje površja in življenje ljudi. Kot v preteklih letih bodo tudi letos člani študijske skupine predlagali in izbrali zanimivosti, povezane z obravnavano temo in jih predstavili skupini. Na podlagi teh prispevkov bomo ob zaključku študijskega leta pripravili priložnostno muzejsko razstavo in z njo znanje predali drugim.

# Človek in okolje: od biologije do kemije

**Mentor: dr. Tomaž Rijavec**

**Urnik: sreda, 16.30 do 18.00, Poljanska 6, predavalnica 5**

Program namenjam spoznavanju znanstveno podprtih in preverjenih vsebin in prepoznavanju »nestrokovnih in nepreverjenih informacij«, zato bomo spodbujali kritično razmišljanje in kritičnost do informacij, ki jih prejemamo. Na začetku študijskega leta izberemo tematiko, o kateri bomo skupaj naredili raziskavo. V programu bomo odkrivali čim širši spekter področij od biologije, kemije, do fizike. Pri obravnavi tem bomo posvetili največ pozornosti temu, kako iskati informacije in kako ovrednotiti resničnost teh informacij na znanstven način. Nekaj primerov: Kako znanost preverja, kaj je res? Vpliv lune na življenje na zemlji? Ima luna res kak vpliv? Delovanje vulkanov. Kvalitetna prehrana. Kaj so primerne diete? Delovanje zdravilnih zelišč. Moderna medicina - ne smemo se je bati.

# Človek in njegove pisave (kaligrafija)

**Mentorica: Marija Močnik**

**Urnik: sreda, 14.15 do 15.45, Poljanska 6, predavalnica 1**

Program je namenjen spoznavanju razvoja pisave, družbenih razmerij, nastajanju knjige in spoznavanju pisav kot tudi praktičnemu učenju lepopisja. Teoretični del programa nas uvede v zgodovino pisave; spoznavali bomo, kako se je pisava razvijala, kakšna so bila družbena razmerja, ki se kažejo v starih kaligrafskih zapisih, kako je nastajala današnja oblika knjige. V praksi se bomo učili rimske kapitale in minuskule, prelepe karolinške pisave, tudi gotice in še nekaterih drugih pisav. Ob zvokih gregorijanskih spevov bomo počasi, natančno in umirjeno vlekli črke ali s čopičem risali iluminacije črk. Spoznali bomo zlatenje, se seznanili z nekaterimi vrstami papirja, razvijali bomo likovnost in željo po odkrivanju nekdanjih pisav v sodobnih zapisih: pisali bomo voščilnice, vabila, jedilne liste, koledarje ... Ogledali si bomo tudi rokopise v Cistercijskem samostanu Stična.

# Geografija: slovenske pokrajine in njihove geografske značilnosti

**Mentor: dr. Matjaž Geršič**

**Urnik: ponedeljek, 16.30 do 18.00, Srednja trgovska šola Ljubljana, Poljanska cesta 28a, predavalnica 1**

Koliko poznamo Slovenijo, svojo deželo? Ali vemo, da zaradi svoje lege na stiku različnih geografskih enot spada med izrazite pokrajinske vroče točke Evrope? Ali poznamo vso pestro in bogato pokrajinsko raznolikost Slovenije? Ta raznolikost pa ni pogojena samo naravno, pač pa se na ozemlju Slovenije stikajo tudi različne kulturne, jezikovne in zgodovinske sfere. Vse to in še več bomo spoznavali v programu slovenske geografije. Udeleženci se bodo seznanili tudi z geografijo kot znanostjo in področji njenega raziskovanja, spoznavali bodo osnovne zakonitosti posamezne pokrajinske prvine na planetu in njihovega medsebojnega součinkovanja. Izobraževalna srečanja v predavalnici bomo povezali z geografsko ekskurzijo.

# Umetniška fotografija

**Mentorica: Nataša Košmerl**

**Urnik: ponedeljek, 14.45 do 16.15, Poljanska 6, predavalnica 2**

“Fotografija je mentalni konstrukt, preden postane resničnost.” Je dejavnost, ki nas popelje v ustvarjanje, raziskovanje, vredno preživljanje časa in druženje. Delo v študijski skupini bo utemeljeno na teorijah, predvsem pa praksi. Umetnost fotografiranja bomo spoznavali in raziskovali v različnih okoljih: Botaničnem vrtu, parku Tivoli, Živalskem vrtu. Sprehodili se bomo po Plečnikovi Ljubljani in preučevali motive za fotografiranje. Spoznali bomo, da je umetniška fotografija lahko tudi izrazna. Obravnava prostora je bistvena v vsakem posnetku, zato se bomo učili o kompoziciji, svetlobi, tehniki fotografije (uporabi fotoaparata), spoznavali bomo prenos fotografij na računalnik, shranjevanje in preprosto obdelavo fotografij na računalniku. Študijsko leto bomo zaokrožili s tematsko skupinsko razstavo.

## Igra – predstava

**Mentorica: Barbara Pia Jenič**

**Urnik: sreda, 13.30 do 15.45, Četrtna skupnost Ljubljana-Center, Štefanova 11, dvorana**

Osnovni namen programa je izobraževanje in pridobivanje poglobljene izkušnje v gledališke in igralske vsebine. Učenje igre je intenzivni proces samospoznavanja lastnih izraznih potencialov in potreb, krepitev govorne in posledično celostne samopodobe in samozavesti. Letošnje leto se bomo poglobili v kakovostno bivanje lika na odru, v čustvene in čutne vsebine igre. Poglobili se bomo v globlje razumevanje tega, kaj je lik, kaj je predstava, kako deluje karakter na odru in kaj so čustvene vsebine in substituti. Razvijali in krepili bomo skupinski duh na odru, saj je soodvisnost igralcev na odru pomemben dejavnik za uspešno igro. Skupina je odprta za nove člane, ki že imajo nekaj izkušenj v javnem govoru, z nastopanjem, so timsko usmerjeni in prožni v razmišljanju in delovanju.

## Z znanjem do dejavnega in odgovornega državljanstva

**Mentorica: dr. Alenka Oven**

**Urnik: zadnja sreda v mesecu, 10.00 do 11.30, Poljanska 6, dvorana**

Zaradi pravnega neznanja in nepoznavanja pristojnosti ustreznih institucij smo državljani pogosto prikrajšani za pravice, ki nam pripadajo. Pomanjkanje znanja in informacij nam onemogoča, da bi delovali kot aktivni in odgovorni državljani, ki znajo in zmorejo uresničevati svoje pravice in skrbijo za izpolnjevanje svojih dolžnosti. V programu bomo spoznavali ustanove, namenjene pravnemu varstvu državljanov, njihove pristojnosti ter tudi različne vloge in obrazce za uveljavljanje pravic. Spoznali bomo tudi druge institucije, pomembne za naše vsakodnevno delovanje. Teme posameznih izobraževalnih srečanj: Varstvo osebnih podatkov. Gradbena zakonodaja. E-uprava. Uveljavljanje pravic na sodiščih. Socialne pravice starejših in njihova pravna zaščita. Del programa bo potekal v skladu z izraženimi interesi udeležencev programa.

## Slovenske umetnice

**Mentorica: Kaja Rožman**

**Urnik: sreda, 10.15 do 11.45, CDI Univerzum, Grošljeva 4, predavalnica 13**

V programu bomo spoznavali slovenske umetnice, ki so izstopale v okolju in času, v katerem so ustvarjale. S svojim neugnanim duhom so zaznamovale svoj čas in nas navdihujejo še danes. Seznanili se bomo z okoliščinami, v katerih so odraščale in nato ustvarjale ter se na zanimiv način srečali z njihovim navdihujočim delom. Program letošnjega študijskega leta bomo posvetili Almi Karlin (1889-1950) in Ivani Kobilca (1861-1926). Alma Karlin šele v zadnjem času dobiva prepoznavo, kot si jo tudi zasluži. Svet je prepotovala sama v času, ko je bilo to še nekaj izjemnega, ob tem pa ves čas pisala potopise, članke in pisma ter upala na pisateljsko slavo. Ivana Kobilca je premogla odlično slikarsko izobrazbo in že ob koncu njenega študija so bila njena dela razstavljen v Ljubljani, kasneje je njena dela sprejel in razstavil tudi pariški Salon. Obiskali bomo Pokrajinski muzej Celje s stalno razstavo o Almi Karlin, v Narodni galeriji v Ljubljani pa si bomo ogledali pregledno razstavo Ivane Kobilce.

## Spoznavanje glasbene umetnosti

**Mentor: asist. Peter Grum**

**Urnik: sreda, 14.30 do 16.00, CDI Univerzum, Grošljeva 4, predavalnica 13**

V programu poglobljamo poznavanje in razumevanje klasične glasbe, spoznavamo razvoj glasbenih oblik in zvrsti ter značilnosti posameznih glasbenih obdobj in skladateljskih opusov, razvijamo zmožnosti analitičnega poslušanja glasbe, predvsem pa doživljamo veselje in izpolnitev (čutno, čustveno, kognitivno, duhovno) ob poslušanju mojstrov in klasične glasbe. V letošnjem študijskem letu bomo nadaljevali s pregledom razvoja glasbene umetnosti v zgodnjem in visokem baroku (17. stol.). Spoznavali bomo vokalno-instrumentalne zvrsti: baročna opera (začetki, Monteverdi, Rim, Benetke, Neapelj, Lully, Purcell), oratorij (Italija, Nemčija), vokalni cerkveni koncert, kantata (cerkvena, posvetna), protestantska kantata; instrumentalne zvrsti in oblike; portrete in opuse posameznih skladateljev in posebej glasbo 17. stoletja na Slovenskem.

## Tradicionalna ljudstva sveta

**Mentor: dr. Boštjan Plut**

**Urnik: četrtek, 12.30 do 14.00, Poljanska 6, dvorana**

Spoznavali bomo življenje Polinezijcev, Eskimov, Inuitov, Ainuitov in drugih ljudstev. Poglobili se bomo v njihovo umetniško ustvarjanje (jamske poslikave, ritualne maske, oblačila ipd.), izražanje skozi ples in glasbo ter odstirali različne oblike verskih vzorcev (animizem, totemizem, politeizem itd.). Da bi bolje razumeli njihov način življenja, bomo spoznali njihovo zgodovino in okolje, v katerem živijo. Oboje je ključno za razumevanje njihovih današnjih tradicij in običajev. Večkrat se bomo srečali s predsodki, rasizmi, kolonializmi itd., ki so zagrenili življenje številnim ljudstvom sveta. Ogledali si bomo tudi kratke dokumentarne filme, ki nam pričarajo barve, zvoke in obraze ljudi, ki živijo na nekoliko drugačen način.

## Ljubljana, moje mesto in svet okoli nas

**Mentor: dr. Damir Josipovič**

**Urnik: sreda, 14.30 do 16.00, Poljanska 6, dvorana**

Obravnavali bomo obletnice dogodkov, pomembnih za Ljubljano in Slovenijo: nastanek Države SHS, Kraljevine SHS; fašistična zasedba Primorske; združitev s Kraljevino Srbijo prinese ustanovitev Aleksandrove univerze v Ljubljani; Rapalska pogodba - trianonska pogodba in boj za ogrske dežele. Podrobno bomo spoznavali in analizirali podatke raznih štetij in popisov prebivalstva, ki so nepogrešljiv pripomoček pri razumevanju zgodovinskega razvoja mesta in dežele. Obravnavali bomo migracije - nova preseljevanja prebivalstva, podnebni begunci. Dotaknili se bomo tudi zgodovine slovenskega izseljevanja v Makedonijo, Vojvodino in Bosno.

Nadaljevali bomo s predstavitvami četrtnih skupnosti in prostorskega razvoja Ljubljane, kjer bodo sodelovali tudi člani študijske skupine s svojimi izkušnjami. Preučili bomo tudi posebnosti nesnovne kulture na ljubljanskem območju (npr. posavsko štéhvnanje). Program sledi tudi aktualnim družbenim dogajanjem na lokalni, nacionalni in globalni ravni. Namen programa ni zgolj spoznavati aktualna dogajanja doma in po svetu, marveč tudi poglobljeno spoznavati in analiza ozadja teh dogodkov ter razvijati kritični pristop do njih.

## Svetovne religije in verstva

**Mentor: dr. Boštjan Plut**

**Urnik: ponedeljek, 8.45 do 10.15, MOL, Tabor, Rozmanova 12**

Namen programa je spoznati pretekla in sodobna verstva in religije, obstoječe vire za posamezne religije, pomembne snovalce posamične religije, poglede na stvarjenje sveta. Poglobili se bomo v verske vsebine in prakse (obredi in rituali), ikonografijo in pogled na onostranstvo. V tem študijskem letu se bomo posvetili nastanku in razvoju islama ter spoznavali nadaljnji razvoj krščanstva. Poleg tega bomo obravnavali še postopen razvoj budizma in hinduizma, kot tudi manj poznane tradicije in religije, kot so bahaizem, voodoo, ateizme itd.

## Umetnostna zgodovina: od prazgodovine do antike

**Mentor: Donovan Pavlinec**

**Urnik: torek, 15.15 do 16.45, Osn. šola Prežihov Voranc, Prežihova ulica 8, 2. nad., pred. št. 57**

V programu bomo spoznavali zgodovino umetnosti skozi različna časovna obdobja, od prazgodovine do sodobnega časa. V letošnjem študijskem letu se bomo osredotočili na naslednje vsebinske sklope: rojstvo umetnosti (prazgodovina in jamsko slikarstvo, paleolitsko kiparstvo, neolitik, megalitska umetnost, stare kulture (umetnost mezopotamskega prostora in starega Egipta, Hetiti, Perzija ...), klasična antika (grška in rimska umetnost). Cilj programa je spoznati bogato umetnostno preteklost skozi analizo velikih umetnostnih spomenikov.

# Umetnost srednjega veka: gotika

**Mentorica: Ana Urbančič**

**Urnik: četrtek, 12.15 do 13.45, CDI Univerzum, Grošljeva 4, predavalnica 13**

Gotika se je "rodila" v Franciji, kjer bomo začeli spoznavati začetke gotskega sloga v arhitekturi. Osredotočili se bomo predvsem na katedrale (Saint Denis, Notre Dame, Chartres, Amiens, Saint Chapelle), pa tudi na meščanske hiše, palače, univerze. Spoznavali bomo prečudoviti svet poslikanega stekla (vitražev), ki je s svojo vlogo prenašalca svetlobe in barv v zgradbe čudovito zaokrožil idejo nebeškega Jeruzalema ter se povezal s simboliko barv in svetlobe. Posebej se bomo posvetili francoskemu kiparstvu, ki je razdeljeno na monumentalno (kipi kot deli arhitekture, okrasje fasade, soha stebri) in prenosno kiparstvo (miniaturno, cerkveno okrasje, kot so na primer relikviariji, kelihi, diptihi). Slikarstvo bomo razdelili glede na medije: a) tabelno in oltarno, b) freske, c) iluminirani rokopisi (bratje Limbourg: Sijajni horarij vojvode Berryjskega). Iz Francije se je gotika razširila po Evropi, z določenimi lokalnimi posebnostmi, ki jih bomo spoznavali ločeno po državah (Anglija, Nemčija, Italija) ter po njihovih najbolj reprezentativnih predstavnikih (Stolnici Canterbury in Gloucester, milanska katedrala, Simone Martini, Giotto, Tilman Riemenschneider).

## Renesansa v Dalmaciji

**Mentorica: doc. dr. Rajka Bračun Sova**

**Urnik: petek, 10.00 do 11.30, MOL, Tabor, Rozmanova 12**

V programu se bomo posvetili bogati in kulturno raznoliki umetnostni dediščini Dalmacije. Spoznali bomo, da se je del "italijanske" renesanse razvijal v Dalmaciji vzporedno z nekaterimi mestnimi središči Apeninskega polotoka. Vsebinski sklopi: Renesansa v območju Beneške Dalmacije (Zadar, Šibenik, Trogir, Split, Korčula) in v Dubrovniški republiki. Vloga in naloge domačih mojstrov in v Dalmaciji delujočih italijanskih mojstrov - arhitektov, kiparjev, slikarjev. Jurij Dalmatinec, Andrija Aleši, Nikolaj Florentinec, Francesco Laurana/Frane Vranjanin, Giovanni Dalmata/Ivan Duknović in drugi. V Dubrovniku: Pietro di Martino in številni drugi umetniki (cerkve, kapele, palače, slike, kipi). Spoznavanje vsebin v predavalnici bomo nadgradili s študijsko ekskurzijo v Dalmacijo na pomlad 2019.

## Barok na Slovenskem

**Mentorica: doc. dr. Rajka Bračun Sova**

**Urnik: sreda, 10.00 do 10.45 ali sreda, 11.00 do 11.45 (in drugi termini), MOL, Tabor, Rozmanova 12**

V programu spoznavamo baročno umetnost pri nas in v širšem evropskem kontekstu. Vsebine: sakralni prostori (baročna cerkvena arhitektura, altaristika, slike in druga oprema, romanja kot sestavina baroka), profani prostori (palače, dvorci, vrtno zasnovane, mestne hiše), plemiči kot umetnostni mecenarji (npr. grof Ignacij Marija Attems), marijanska in svetniška ikonografija. Namen programa je razvijati pozitiven odnos do slovenske umetnostno-zgodovinske dediščine. Izobraževanje v predavalnici bomo povezali z ogledi zbirk v Narodni galeriji, študijskimi sprehodi po baročni Ljubljani in ekskurzijo v Radmirje in Gornji Grad.

# Baročna umetnost v Evropi

**Mentorica: Lea Rigler**

**Urnik: ponedeljek, 10.45 do 12.15, Poljanska 6, predavalnica 4**

Obravnavali bomo baročno umetnost v Italiji, Španiji, Nemčiji, Franciji, Sloveniji in drugih deželah. Pri vsaki deželi nas najprej zanima, kako se je slog razvil lokalno, katere so njegove značilnosti in kakšne so bile politične in kulturne razmere, v nadaljevanju pa bomo spoznavali najbolj znane predstavnike tega obdobja: Bartolomé Esteban, Diego Velázquez, Johann Liss, Nicolas Poussin, Claude Lorrain, Charles Le Brun, Franc Jelovšek, Fortunat Bergant in mnogi drugi. Po končanem pregledu slikarstva se bomo posvetili baročnemu kiparstvu in baročni arhitekturi.

Namen programa je spoznati zgodovinsko obdobje in značilnosti baročne umetnosti, tako da lahko študenti sami prepoznajo slog in razumejo, na kakšnih osnovah se je razvijala baročna umetnost in kaj sporoča.

## Umetnost 20. stoletja na Slovenskem

**Mentorica: doc. dr. Rajka Bračun Sova**

**Urnik: ponedeljek, 8.45 do 10.15, CDI Univerzum, Grošljeva 4, predavalnica 13 ali torek, 13.30 do 15.00, Poljanska 6, dvorana**

V preteklem študijskem letu smo poglobljeno spoznali slovenski impresionizem kot začetek slovenske moderne umetnosti. Letos pa bomo spoznavali umetnost med obema vojnoma, zlasti ekspresionizem. Posvetili se bomo portretistiki Vena Pilon, kmečkemu žanru Franceta Kralja in Toneta Kralja, ekspresionistični grafiki (Božidar Jakac, Miha Maleš, Veno Pilon) ter ostalemu kiparstvu in slikarstvu (Ivan Čargo, France Mihelič, Maksim Sedej). Ikonografske tematike, ki so jih umetniki obravnavali v tem času, se nas bodo osebno dotaknile. Zanimala nas bo tudi sakralna umetnost Toneta Kralja na Primorskem. Izobraževanje v predavalnici bomo povezali z ogledi zbirk Moderne galerije in Mednarodnega grafičnega likovnega centra (MGLC) ter študijsko ekskurzijo na Primorsko (sakralna dela Toneta Kralja).

## Simbolika v likovni umetnosti

**Mentor: Jaka Racman**

**Urnik: torek, 10.45 do 12.15, CDI Univerzum, Grošljeva 4, predavalnica 4**

Obravnavali bomo posamezne simbole in posebne ikonografske motive, ki so iz mitoloških, bajeslovnih, zgodovinskih ter svetopisemskih virov našli pot v likovno umetnost in so v njej (vse)prisotni tudi v našem prostoru. Spoznavali bomo bogato simboliko živali in rastlin ter vsebinskim sklopom dodajali razširitve s področja simbolike barv, števil, zodiakalnih znamenj in mitoloških zgodb velikih civilizacij starega veka ter njihovim neločljivim prepletanjem s sodobno (pop)kulturo. Izobraževalna srečanja o razvoju, vlogi in pomenu simbolov v likovni umetnosti potekajo že nekaj let, a so vsako študijsko leto tematsko zaokrožena, zato se lahko študijski skupini pridružijo tudi novi člani.

# Ikonografija

**Mentor: Miloš Mahorčič**

**Urnik: četrtek, 11.30 do 12.15, ali četrtek, 12.30 do 13.15 (in drugi termini), MOL, Tabor, Rozmanova 12**

V študijskem letu 2018/2019 bomo nadaljevali s ciklom ikonografije. V prvih dveh mesecih novega študijskega leta bomo zaključili s krščansko ikonografijo in nato začeli s spoznavanjem antične ikonografije. Za osnovo nam bodo služili antični miti in legende, ki so največkrat upodobljeni v kiparskih in slikarskih delih. Pri tem se bomo naslonili na znanje studentov, ki so ga pridobili na študijskih obiskih muzejev in galerij v Sloveniji in Evropi. Poleg antične ikonografije bomo preučevali tudi izbrane zgodovinske motive (Kleopatrina smrt, Konstantinova bitka ...) in literarne motive (Odiseja, Iliada ...), ki se pojavljajo v umetniških delih. Udeleženci programa se usposobijo za prepoznavanje in razumevanje ikonografskih motivov in vsebine likovnih del, ki jih srečujejo na samostojnih obiskih kulturnozgodovinskih spomenikov.

**Umetnostna zgodovina – drugi programi:** različne vsebine, različni mentorji, različni termini

## Arheologija

**Mentorji: dr. Peter Turk, dr. Boštjan Laharnar, dr. Daša Pavlovič, dr. Boštjan Plut, Kaja Rožman, arheologi Skupine Stik**

**Urnik: ponedeljek, 16.00 do 17.30, Mestni muzej Ljubljana, Gosposka ulica 15, dvorana**

Program poteka 3x mesečno.

V programu nam bodo predavatelji približali različne vsebine s področja arheologije, skozi katere bomo spoznavali arheološko dediščino doma in po svetu:

**Dr. Peter Turk:** Neandertalčevo glasbilo iz Divjih bab. Poselitev Slovenije v mlajši kameni dobi.

Bronastodobni zakladi. Začasna skrivališča ali prazgodovinska svetišča? Prazgodovina mečev. Orožje in simbol. Nenavadna prazgodovina sekir. Železo in nastop železne dobe.

**Dr. Boštjan Laharnar:** O železni dobi in njenih ljudeh. Noriško kraljestvo: dejstva, miti in izmišljotine. Po sledih rimskih osvajalcev med Jadranom, Alpami in Panonijo.

**Dr. Daša Pavlovič:** Langobardi med Panonijo in Italijo. Naselitev Slovanov: pisni viri in arheologija. Zgodnji srednji vek: sprehod po arheoloških najdiščih Slovenije.

**Dr. Boštjan Plut:** Sodobna znanstvena spoznanja v arheologiji.

**Kaja Rožman:** Stara Grčija in Minojska civilizacija. Stari Rim, Terme Aquae Iasae v Varaždinskih toplicah.

**Arheologi Skupine Stik:** ogledi arheoloških izkopavanj na terenu.

# Zgodovina Rusije

**Mentor: Miloš Mahorčič**

**Urnik: torek, 8.30 do 9.15 (in drugi termini), MOL, Tabor, Rozmanova 12**

Rusija je bila in je še danes ena najpomembnejših držav v Evropi in naši bližini, zato je pomembno, da bolje razumemo njeno preteklost in si s tem znanjem pomagamo razložiti današnje dogodke. V letošnjem študijskem letu se bomo posvetili zgodovini Rusije, ki smo jo začeli obravnavati ob zaključku preteklega študijskega leta (Skiti, Sarmati, stari Slovani). Program bomo nadaljevali s Hazari in nato z nastankom Kijevske Rusije in Zlato hordo. Sledi spoznavanje obdobja razvoja Moskve in nastanek imperija s prvimi carji. Predavanja bodo obogatena z mentorjevim avtorskim slikovnim gradivom. Med predavanji bomo posebno pozornost namenili povezavam med Slovenijo in Rusijo ter medsebojnim vplivom. Mentor pripravi za udeležence programa interno učno gradivo s povzetki vseh predavanj in slikovnim gradivom.

## Svetovna zgodovina: Evropa v srednjem veku

**Mentorica: Ana Jevševar**

**Urnik: četrtek, 10.30 do 12.00, CDI Univerzum, Grošljeva 4, predavalnica 4**

V programu spoznavamo Evropo v obdobju visokega in poznega srednjega veka: Novi prišleki – prihod Madžarov v Panonsko nižino. Novi evropski sveti kraji - Santiago di Compostella. Križarske vojne. Univerze in redovniki - sv. Tomaž Akvinski, sv. Frančišek Asiški. Spopad papežev in Hohenstaufovcev. Francija in Anglija, rast nacionalnih skupnosti - stoletna vojna. Bonifacij VIII. in začetek krize v Cerkvi. Gospodarski in družbeni razvoj v poznem srednjem veku. Politika in politična družba v času vojn. Avignon, razkol v Cerkvi, koncili. Evropa in neverniki. Ljudska kultura. Denar in listine. Romanja. Ugled in šibkost nemškega cesarja. Srednjeveški kralji. Človek po božji podobi, krščanski humanizem. Rojstvo Evrope preganjanja. Peganjanje Judov. Lepa Evropa mest in univerz. Evropa trgovcev. Italija in Hansa. Uspeh šol in univerz. Velike književne umetnine.

**Zgodovina – drugi programi:** različne vsebine, različni mentorji, različni termini

## Trgi, ulice in stavbe okrog nas

**Mentorica: Meta Kutin**

**Urnik: sreda, 16.15 do 17.45, Poljanska 6, predavalnica 4**

Sprehajamo se po našem mestu, pa morda ne zaznamo ulic, trgov, stavb, mestnih prostorov in morda ne vemo, kako brati njihovo lepoto. V programu bomo preučevali različne arhitekturne in urbanistične primere, se učili gledati, doživljati in tudi fotografirati mestne prostore z različnih perspektiv. Razčlenjevali bomo različne arhitekturne in urbanistične primere našega mesta in njegovega razvoja skozi zgodovino. Poglobili se bomo v razumevanje prostorskih zagat in rešitev v Ljubljani. V programu razvijamo zmožnost refleksije osebnih izkušenj doživljanja trgov, ulic, stavb in drugih elementov grajenega mestnega prostora.

# Dom, kultura bivanja, oprema in prenova

**Mentorica: Barbara Železnik Bizjak**

**Urn timer: četrtek, 14.15 do 15.45, Poljanska 6, dvorana**

Program namenjam o spoznavanju sodobnih bivalnih trendov, spoznavanju osnovnih metod za načrtovanje notranje opreme, razvijanju estetskih meril, kritičnosti, analitičnosti in odnosa do bivalne kulturne dediščine. Iskali bomo odgovore na vprašanje, ali vemo, kaj hočemo in kaj potrebujemo v prostoru? Spoznavali bomo bivalno kulturo skozi zgodovino: stari vek, antika, srednji vek, ožvitev v renesansi in naslednjih obdobjih, viktorijanska doba v Veliki Britaniji, prelom stoletja, art nouveau, modernizem – art deco. Preučevali bomo opremljanje s stilnim pohištvom, japonsko hišo, bivalno kulturo po drugi svetovni vojni itd. Obiskali bomo tudi pohištveni sejem na Gospodarskem razstavišču in druge dogodke v povezavi z vsebino programa.

## Rad(-a) imam gledališče

**Mentorica: Tjaša Celestina**

**Urn timer: vsak 1. in 3. četrtek v mesecu, 14.45 do 16.15, Poljanska 6, predavalnica 7**

V programu preučujemo programe osrednjih ljubljanskih gledališč in oblikujemo seznam predstav, ki si jih skupaj ogledamo (približno eno predstav o na mesec). Na izobraževalnih srečanjih izmenjamo vtise in opažanja, obravnavamo in analiziramo posamezne elemente gledališkega dela, nekatere med njimi bolj podrobno. Program oblikujemo sproti glede na aktualne gledališke predstave v našem prostoru. Nadgrajujemo in poglobljamo teme iz preteklega študijskega leta: sporočilnost uprizoritve, psihološka analiza dramskih likov (karakter, motivacija ipd.), povezave med literaturo, predlogo, literarnim besedilom in uprizoritvijo, podrobna analiza avdiovizualnih elementov uprizoritev, kako brati likovno sporočilnost gledališke predstave in druge vsebine glede na želje udeležencev programa in aktualnost v našem okolju.

## Medsebojni odnosi in sporazumevanje

**Mentorica: Tanja Šulak**

**Urn timer: torek, 16.00 do 17.30, Poljanska 6, predavalnica 6**

V skupini pridobivamo znanje in spretnosti za boljše razumevanje sebe in drugih, izboljšanje komunikacijskih spretnosti, razvijanje ustreznih načinov razreševanja konfliktov v odnosih. Razvijamo prepoznavanje in razumevanje svojih čustev in čustev drugih, kar nam pomaga obvladovati različne situacije v medosebnih odnosih.

Program temelji na metodi transakcijske analize po Ericu Bernu in zajema naslednje vsebine: Komunikacija, komunikacijsko polje, transakcije, sporočila. Čustva in čustvena inteligenca. Ego stanja. TA-pozicije. Referenčni okvir. Življenjski scenarij. Osnove razvojne psihologije. Osnove socialne psihologije. Psihologija tretjega življenjskega obdobja. Osnove etike, etika v medosebnih odnosih.

## Babica in dedek za današnje čase

**Mentorica: Andreja Kotnik Trček**

**Urnik: torek, 16.00 do 17.30, Poljanska 6, predavalnica 5. Program poteka 2x mesečno.**

Udeleženci programa bodo preučevali in primerjali vlogo babice in dedka nekoč in danes ter pomen vloge starih staršev v sodobni družini. Prepoznali bodo doživljanje in odzivanje v vlogi starega starša, svoje poglede na vlogo starega starša, želje in pričakovanja. Kljub življenjskim izkušnjam včasih ne vemo, kako v zapletenih odnosih treh generacij ravnati. Zato je dobro, da izkušnje izmenjamo in jih soočimo s strokovnimi dognanji. Teme v programu: Družina in vloga starih staršev skozi čas. V kakšnih družinah živimo danes? Vsi se vse življenje razvijamo in spreminjamo. Komunikacija in čustveno doživljanje v družini. Vrednote treh generacij. Pogled na različne vzgojne pristope. O medsebojnem zaupanju.

## Keramika

**Mentorica: Lučka Šiçarov**

**Urnik: sreda, 14.15 do 16.30 ali četrtek, 12.45 do 15.00, JSKD, Beethovnova 5, likovni atelje**

Namen programa je vzbuditi veselje do oblikovanja in izdelave keramike, razvijati samostojno ustvarjanje in preizkušanje novih oblik, razviti občutljivost za barve in oblike. Predmeti iz gline tako zaživijo v svojih raznolikih razsežnostih. V uvodnem delu programa se bomo posvetili osnovnim lastnostim gline in tehnikam oblikovanja ter izdelovanju uporabne keramike enostavnih oblik, v nadaljevanju sledijo večje forme. V tem študijskem letu bomo ustvarjali uporabne keramične izdelke: ptičje hišice, česnik, čebulnik, novoletne dekoracije, cvetlični lonec, čajnik, skodelice, pekače, keramične torte, stojala za torto, nakit.

## Restavratorstvo

**Mentor: mag. Ljubomir Zidar**

**Urnik: ponedeljek, 16.30 do 18.00, Poljanska 6, predavalnica 2**

Restavratorstvo je izziv, ki ga človek nosi v sebi, ko odkrije doma na podstrešju predmet, ki ga je načel zob časa, pa bi ga rad ohranil kot spomin na svoje prednike ali zaradi njegove lepote. Izobraževanje iz restavratorstva vsebuje spoznavanje osnovnih pojmov (konservatorstvo, restavratorstvo, obnova), razlago problemov staranja in propadanja materialov ter možnosti preprečevanja le-tega, obravnavo različnih materialov (kamen, les, kovine, papir, tekstil) od pridobivanja surovin do obdelave in spoznavanje tehnik restavriranja. Člani študijske skupine pridobijo v programu teoretične osnove restavratorstva in skozi študijske obiske na terenu osnovni vpogled v tehnike restavriranja.

## Risanje in slikanje

**Mentorica: Duša Jesih, akad. slikarka**

**Urnik: vsak 1. in 2. torek v mesecu, 11.30 do 14.30, JSKD, Beethovnova 5, likovni atelje**

V programu se posvečamo osnovam risanja do slikanja v različnih tehnikah in motivih. Spoznavanje likovne teorije prepletamo s spoznavanjem različnih likovnih stilov in likovnega jezika. Člani skupine imajo zelo različno predznanje in različne aspiracije, zato program temelji na skupnih vsebinah in se obenem prilagaja individualnim željam posameznikov. Študijsko leto začnemo z risanjem figure. Glede na interese in potrebe članov skupine se kontinuirano vračamo k spoznavanju in utrjevanju raznolikih tehnik in stilov, prav tako k čistim osnovam risanja in slikanja, tako da so tudi začetniki v skupini dobrodošli. Najbolj se bomo posvetili slikanju z akrili velikega formata. Pri tem se bomo skozi različne slikarske medije spoznavali z slikarstvom informela, debelih nanosov, z dodajanjem različnih materialov. Posegli bomo po večjih formatih. Delo v predavalnici povezujemo s študijskimi obiski aktualnih likovnih razstav.

## Risanje in slikanje – nadaljevalna stopnja

**Mentor: Janez Zalaznik, akad. slikar**

**Urnik: vsak 1. in 3. torek v mesecu, 15.30 do 18.30, Poljanska 6, predavalnica 5**

Delo v programu temelji na spoznanjih o modernističnih likovnih praksah, ki smo jih odkrivali v zadnjih treh letih delovanja skupine. V tem času smo se seznanili s prvinami kubizma kot najpomembnejše likovne smeri zgodnjega modernizma. Kubizem je osnova za razumevanje umetnosti 20. stoletja, saj je v likovno umetnost, poleg drugačnega načina razmišljanja o likovni podobi, prinesel tudi nove pristope k oblikovanju likovnega dela. Najpomembnejša novost je bila uporaba tehnike kolaža, ki je v mnogih pogledih spremenil klasično razumevanje likovne podobe in likovne govorice.

V uvodnih vajah bomo osvežili vsebine preteklih študijskih let (kubizem, geometrijska abstrakcija in abstrakcija razvezanih oblik), v nadaljevanju bomo pridobljeno znanje prepletli z osebnimi hotenji članov likovne skupine. Na jesen in spomlad bomo slikali v naravi, zunaj predavalnice, program pa bomo skušali nadgraditi tudi z risanjem po živem človeškem modelu. V skupino so vabljeni študenti, ki že imajo nekaj likovne prakse in zanimanje za eksperimentalne vaje.

## Čudoviti svet križank in ugank

**Mentor: Štefan Markovič**

**Urnik: vsak 2. in 4. ponedeljek v mesecu, 12.45 do 14.15, predavalnica 3**

Ugankarstvo mnogi dojemajo kot prostočasno dejavnost, kot dejavnost, ki ni 'resna' izobraževalna dejavnost. Vendar tako menijo le tisti, ki ugankarstva ne poznajo od blizu. Ugankarstvo se namreč vrača v lokalno, nacionalno ali svetovno kulturo. Nekatere uganke so obče in v nekaterih igrah, kot je denimo japonski sudoku, ni kulturnih pregrad. Številke in igre so do neke mere v vseh kulturah in jezikih enake. V sestavljanju ugank in drugih miselnih iger razvijamo kognitivne sposobnosti, zmožnost načrtovanja, kombinatorike in odločanja; tiste miselne procese torej, ki so prenosljivi na vsa področja življenja.

## Jezikovno izobraževanje na začetni stopnji

Angleščina, Francoščina, Italijanščina, Nemščina, Portugalščina, Ruščina, Španščina

## Jezikovno izobraževanje na različnih nadaljevalnih stopnjah

Angleščina, Francoščina, Italijanščina, Kitajščina, Latinščina, Nemščina, Portugalščina, Ruščina, Španščina

## Računalniško izobraževanje in spoznavanje novih tehnologij na začetni in nadaljevalnih stopnjah

**Mentorja: Robert Mlakar, Miha Kržič**

**Kdaj:** termin je odvisen od izbranega programa

**Kje:** Poljanska 6, računalniška predavalnica

Računalniki in pametne naprave niso zgolj domena mlajših generacij, tehnologija pripada vsem. Številni študenti Univerze za tretje življenjsko obdobje večje uporabljajo obstoječe tehnologije in se z veseljem učijo uporabe novih. Nekateri med njimi so začeli z učenjem računalništva kot popolni začetniki, spet drugi želijo nadgraditi svoje znanje s spoznavanjem vse bolj naprednih tehnologij. V zadnjih letih ugotavljamo, da se potrebe naših študentov spreminjajo, zato smo pripravili raznoliko paleto vsebin: od utrjevanja programov, kot so Word in sorodni programi, dela z elektronsko pošto in internetom do naprednejših programov za osebni računalnik kot je obdelovanje fotografij, uporaba socialnih omrežij ter naprednejša uporaba pametnih telefonov in tablic.

Poudarek bomo dali predvsem naslednjim vsebinam: spoznavanje in utrjevanje uporabe operacijskega sistema Windows 10, pisanje in urejanje besedil, računalniška predstavitve ('power point'), uporaba interneta, družbena omrežja, delo z glasbo, nameščanje brezplačnih programov, uporaba pametnih telefonov in tablic, uporaba Google oblčnih storitev, fotografiranje in urejanje fotografij na različnih zahtevnostnih stopnjah.